

Den 28. maj 2009

Rettelse til

Tillægsbetænkning

over

Forslag til lov om ændring af straffeloven, retsplejeloven, våbenloven, lov om politiets virksomhed, lov om fuldbyrdelse af straf m.v. og forvaltningsloven

(Styrket indsats mod bandekriminalitet m.v.)

[af justitsministeren (Brian Mikkelsen)]

I den trykte udgave af udvalgets tillægsbetænkning vil der blive foretaget følgende rettelse:

I tillægsbetænkningens punkt **2. Indstillinger og politiske bemærkninger** affattes de politiske bemærkninger fra Socialistisk Folkeparti således:

»Socialistisk Folkepartis medlemmer af udvalget finder det ganske uholdbart, at der i Københavns gader snart har verseret et opgør mellem kriminelle elementer i 10 måneder. Dette opgør – »bandekrigen« – er kommet til udtryk i gensidige opgør mellem kriminelle grupperinger i form af bl.a. utallige skyderier, voldelige overfald på åben gade og bilpåkørsler af mennesker. I de mest grelle tilfælde er uskyldige blevet ramt og endda dræbt.

Denne groteske situation er helt usædvanlig og ekstraordinær, og det har kaldt på ekstraordinære initiativer. Det har ligget SF på sinde, at bandekrigen skulle stoppes hurtigt og effektivt, og roen, trygheden og sikkerheden skulle genskabes for de borgere, der har måttet lide under at bo midt i skudepisoderne.

SF har bl.a. fremsat to beslutningsforslag sammen med S og yderligere et sammen med den samlede opposition som bidrag til løsningen af problemerne med bandekriminalitet. S og SF har bl.a. foreslået en minimumsstraf for våbenbesiddelse i det offentlige rum, når denne var relateret til et verserende bandeopgør. Baggrunden for forslaget om minimumsstraf er bl.a., at SF ikke finder, der er undskyldelige grunde til at medbringe skydevåben med ammunition i det offentlige rum. Det er en nøje planlagt og velovervejet handling, og der er en overvejende sandsynlighed for, at våbenbæreren vil tage våbnet i anvendelse, hvis den »rigtige« situation opstår.

Desuden har det været afgørende for SF at skabe ro i de skudplagede områder. Vi ønsker ikke, at borgere flygter fra bestemte byområder, fordi de er utrygge. Vi har ikke brug for, at områder ændres til ghettoer eller ressourcetsvage områder, fordi alle, der kan det, flytter ud. Det er en udvikling, der vil være katastrofal, hvis den griber om sig.

SF stemmer for regeringens lovforslag, som bl.a. indeholder en række straffeskærpselser i forhold til bl.a. våben og visse kriminelle handlinger, der er relateret til verserende bandeopgør. Det gør vi, fordi vi vil medvirke til at sikre, at bandemedlemmer ikke står på gaden med et nyt våben 2 måneder efter den første anholdelse. Her er det ikke resocialisering og forebyggelse, der kommer først,

men hensynet til borgerne. Det er således nødvendigt at fjerne de skydende fra gaden for at få »ro på« her og nu.

SF anerkender, at minimumsstraf er et udsædvanligt skridt, men at situationen også er udsædvanlig. Derfor ønsker SF også, at konsekvenserne af lovforslaget undergår en automatisk revision efter 2 år, hvorfor SF også har stillet ændringsforslag herom. SF noterer imidlertid, at Dommerforeningens formand, Jørgen Lougart, har udtalt, at minimumsstraffe kan anvendes – men at det kræver forsigtighed. Det anerkender SF, hvorfor SF's forslag også er mere præcist indsnævret til kun at omfatte våbenbesiddelser i det offentlige rum, og som har relation til verserende bandeopgør.

SF er tilfreds med, at regeringen har bedt Straffelovrådet om at se på brugen af minimumsstraf, men forholder sig uforstående over for, at regeringen imod sine egne intentioner i det oprindelige lovforslag udvider brugen af minimumsstraf kraftigt med sit ændringsforslag – inden Straffelovrådet har nået at udtale sig om netop brugen af minimumsstraf. SF må konstatere, at regeringen ikke har brugt Straffelovrådet, sådan som den selv har anbefalet det.

Regeringens ændringsforslag er ligeledes udarbejdet og stillet i sådan en hast, at et ordentligt udvalgsarbejde har fået meget svære betingelser, og sådan, at en ny høringsrunde af det kraftigt ændrede lovforslag ikke vil kunne nås inden Folketingets afslutning. Det virker desuden ulogisk, at regeringen i sit oprindelige lovforslag erkender, at minimumsstraf rejser en række vanskelige principielle spørgsmål, og at justitsministeren under samrådet den 28. maj 2009 erkendte, at minimumsstraffe »... er på dørtærskelen til at gribe ind i autonomien hos domstolene«, og så ender med at udvide området endnu mere, inden den har forhørt sig hos Straffelovrådet. SF havde en klar forventning om, at regeringen ville afvente udtalelsen fra Straffelovrådet og forholde sig til den. Og set i lyset af Jørgen Lougarts udtalelser om forsigtighed i anvendelsen af minimumsstraffe finder SF, at det ville have været rigtigst at afvente denne, førend området udvides endnu mere.

SF stemte bl.a. nej til regeringens ændringsforslag, fordi de begreber, der anvendes er vage og uklare. Det må være et almindeligt retsprincip, at lovgivningen skal være klar, gennemsigtig og til at indrette sig efter – for borgerens skyld. Begreber som »under særlig skærpende omstændigheder« og »visse grove forbrydelser« angiver ikke klart, hvem der omfattes af forslaget, og ministeren erkender selv i sit svar på spørgsmål 48, at det vil bero på de konkrete omstændigheder. Justitsministeren kunne heller ikke under samrådet den 28. maj 2009 definere nærmere, hvad de skærpende og formildende omstændigheder ville være i forhold til brug af minimumsstraf.

SF har ikke fået klare svar på, hvad der er tilladt i forhold til at indføre, udføre, transportere, erhverve, overdrage, besidde, bære, anvende, tilvirke eller med henblik på udvikling forske i skydevåben, jf. svar på spørgsmål 30, der udelukkende beskriver det forbudte.

SF mener, at våbenlovsovertrædelser skal straffes, og at ulovlig omgang med våben er uacceptabelt. SF finder, at det oprindelige lovforslag med en udvidelse af strafferammen fra 4 til 6 år på andre våbenlovsovertrædelser end besiddelse på offentligt sted var en fornuftig skærpelse, der var udmærket egnet til at sikre en væsentlig straf og, vigtigst af alt, indrettet på en sådan måde, at domstolene fik mulighed for at tage hensyn til hele spektret af milde og grove overtrædelser. SF stemte derfor også nej til ændringsforslaget, fordi strafudmåling i det væsentlige bør være domstolenes opgave, og SF frygter, at man i den milde ende af skalaen kan komme til at se sager, hvor minimumsstraf ikke afspejler forholdets grovhed. Minimumsstraf bør efter SF's opfattelse være knyttet til den nøje planlagte og velovervejede handling, hvormed et våben medbringes i det offentlige rum. Der er i sådanne sager en umiddelbar risiko for, at våbnet vil blive anvendt og føre til en optrapning af konflikter. Hovedhensynet må her være at fjerne en sådan person fra konflikten i en rimelig periode, således at den samlede konflikt nedtrappes.

Der kan formentligt tænkes mange eksempler, hvor en minimumsstraf ikke synes anvendelig, fordi den ikke kan afspejle det kriminelle forholds grovhed med en straf på mindst 1 år. Det kan f.eks. være muligt, at en gymnasieelev, der har en overdreven interesse for våben, og som ellers er en vel fungerende studerende med orden i alle livets forhold, men som eksperimenterer med at bygge våben på en hobbyagtig måde, men i øvrigt aldrig ville påtænke at anvende disse til kriminalitet, vil være omfattet, og ligeledes hvis denne surfer efter våbenopskrifter på nettet, jf. svar på spørgsmål 31. Eller hvad med den kvinde, der har været jaget af en voldelig eksmand, som truer med at slå hende ihjel? En kvinde, som ikke længere orker krisecentre med sine to små børn, og som ikke har tillid til, at politiet kan beskytte hende, for det har det ikke været i stand til ved tidligere voldelige angreb. Nu anskaffer hun sig en pistol. Efter regeringens ændringsforslag vil en sådan kvinde formentligt skulle mindst 1 år i fængsel, og det kan måske synes urimeligt, selv om handlingen er ulovlig og naturligvis skal straffes. SF er modstander af selvtægt, og at borgere skal have våben liggende, og det skal straffes, men minimumsstraf tillader ikke, at konteksten bliver taget i betragtning.

Det er ikke muligt for ministeren at oplyse det nuværende udmålte gennemsnitsniveau for straffe for hvert af de områder, der berøres af ændringsforslaget om minimumsstraffene, jf. svar på spørgsmål 36, og det er således ikke muligt at få et overblik over nødvendigheden af udvidelsen af minimumsstraf ud over det i lovforslaget oprindeligt angivne.

SF er af den opfattelse, at ændringsforslaget ikke i tilstrækkelig grad tager højde for, hvordan forslaget vil påvirke kriminalforsorgens belæg og dagligdag. I svar på spørgsmål 13 oplyses det, at politiets visitationer og ransagninger i 2008 førte til beslaglæggelse af mere end 400 skydevåben. Det svarer således til et belæg på 400 pladser i fængslerne, og da en del af disse personer formentligt vil være banderelaterede og således skal placeres i særlige bandeafdelinger, vil det skabe problemer. I svar på spørgsmål 50 oplyser Københavns Fængsler, at det vil kunne medføre et øget træk på ressourcerne.

Selv om SF samlet set stemmer for regeringens lovforslag, må SF understrege de bekymringer, der findes i forhold til de fremkomne høringsvar – som både peger på, at lovforslaget medfører bevis- og fortolkningsmæssige problemer hos domstolene, og på, at begreberne, der anvendes, er for vage og upræcise. Der peges tillige på, at forslaget om en tidobling af dusører kan skabe problemer, ligesom CEPOS kritiserer, at zoneforbuddet kan føre til magtmisbrug. Endelig er SF bevidst om, at strafskærpelserne vil medføre forskelle i straffniveauerne, som ikke kan synes rimelige. Disse forhold, mener SF, er den stærkeste indikator på, at lovforslaget bør revideres efter 2 år, sådan som S og SF har foreslået.

SF kunne heller ikke støtte S's ændringsforslag om at udvide brugen af minimumsstraf af de samme årsager, som SF ikke kunne støtte regeringens ændringsforslag. SF anerkender, at minimumsstraf er et usædvanligt svar på en usædvanlig situation, og SF har derfor lagt afgørende vægt på, at når et skydevåben medbringes i det offentlige rum, opstår der en umiddelbar og konkret fare for, at det anvendes, hvilket er særlig strafværdigt. SF kan tilslutte sig regeringens betragtninger, jf. svar på spørgsmål 16, som er optrykt som bilag 2 til tillægsbetænkningen, om, at indførelse af minimumsstraffe rejser en række vanskelige principielle spørgsmål, og ønsker ikke at udbrede denne til andre områder end det i det oprindelige lovforslag nævnte.

SF ser dog strengt på alle overtrædelser af våbenlovgivningen og noterer, at strafferammen allerede med det oprindelige lovforslag ville være blevet hævet markant i forhold til våbenlovsovertrædelser i forbindelse med verserende bandeopgør, og som Socialdemokraternes og regeringens ændringsforslag ønsker at skærpe. En sådan skærpelse ville være ganske i tråd med SF's indstilling til lovforslag nr. L 171 (folketingsåret 2007-08, 2. samling), hvor SF støttede en

skærpelse af strafferammen i forhold til skydevåben. Det er derfor SF's opfattelse, at Folketinget i stedet burde afvente virkningen af disse strafskærpselser.

Endelig anerkender SF, at straf ikke kan stå alene. Hvis problemer med bandekriminalitet skal løses, skal der en langsigtet forebyggende og resocialiserende strategi til. Dette er baggrunden for S's og SF's fælles forslag til folketingsbeslutning nr. B 191 om en effektiv og langsigtet bekæmpelse af organiseret kriminalitet. Beslutningsforslaget er optrykt som bilag 3 til tillægsbetænkningen, og SF stillede ved 2. behandling ændringsforslag om, at beslutningsforslagets indhold blev konkretiseret i et lovforslag.

Strafskærpselser holder kun bandemedlemmer fra gaden lidt længere. Det forhindrer ikke kriminalitet, og det forhindrer ikke, at ny kriminalitet sker efter endt afsoning. SF kan konstatere, at på det forebyggende og det resocialiserende plan har regeringen ingen nye ideer, hvis man ser bort fra forslaget om et banderåd.

SF har ikke set noget fra regeringen, der gør, at man stopper banderne på lang sigt. Sociolog Michael Hviid Jacobsen sagde på høringen i Folketinget, at Danmark befinder sig på et nulpunkt, hvad angår værktøjer til de-ganging, dvs. det at få folk ud af bandemiljøerne. De værktøjer vil SF ellers gerne være med til at udvikle.

SF ser med stor alvor på hver af de unge, vi taber til kriminalitet. Derfor har SF sammen med S fremlagt en lang række initiativer, der skal forebygge, at unge mennesker ender i bander. Vi vil bl.a. udvikle mandsopdækning som metode og skabe væresteder, der passer til de unge og har de åbningstider, der er behov for. SF vil fastholde dem i uddannelse, som vi ved er en grundsten i at leve et kriminalitetsfrit liv. SF vil skaffe dem i arbejde, og vi vil sikre hjælp til dem, der har forskellige psykiske sygdomme, ved at screene dem første gang, de laver noget groft. SF ønsker faktisk, at der skal sættes konsekvent ind, første gang de unge laver noget kriminelt. Der skal reageres.

SF har også et væld af forslag til indsatsen i fængslerne. Mere uddannelse – og behandling, for vi hørte jo ved høringen, at mange af bandemedlemmerne må forventes at være psykisk ustabile. Og et effektivt efterværn er nødvendigt. Vi har alt for mange dårlige løsladelser, hvor indsatte ender på sofaen hos kammersjukkerne, fordi de endnu engang løslades til gaden.

Desuden er der grundlæggende et stort behov for at koordinere indsatserne mellem de forskellige myndigheder. Der er behov for et bredt samarbejde mellem politi, sociale myndigheder, jobformidling, psykiatri, beboerforeninger og væresteder. Og også på ministerielt niveau skal der koordineres, så vi kan få en national handlingsplan for bekæmpelse af organiseret kriminalitet. Det kan ikke nytte noget, at retspolitik, socialpolitik, beskæftigelsespolitik og uddannelsespolitik kører i lukkede cirkler uden at tale med hinanden, hvilket er baggrunden for beslutningsforslag nr. B 141 om bekæmpelse af organiseret kriminalitet og væbnede opgør, som er fremsat af EL, S, SF og RV.«